
Stanovisko skupiny ELS k

AFRICE

Února 2022

Důvody pro vzájemně výhodné partnerství

Afrika je a nadále zůstane klíčovým partnerem EU. Jako sousedící kontinenty nás pojí společné dějiny, kultura a zeměpisná poloha. EU a její členské státy jsou navíc ve všech ohledech největším partnerem Afriky, pokud jde o obchod, investice, oficiální rozvojovou pomoc (ORP), humanitární pomoc a bezpečnost. Jak překonáváme pandemii COVID-19 a celosvětovou hospodářskou recesi, EU i Afrika čelí rostoucímu počtu výzev, které vyžadují koordinovanou reakci. Tyto výzvy se týkají zejména: obchodu, investic a vytváření pracovních míst; vzdělávání; změny klimatu; zdraví, včetně přístupu k očkovacím látkám; zemědělství a potravinového zabezpečení; udržitelné a účinné rozvojové spolupráce; budování institucí a řádné správy věcí veřejných; míru a bezpečnosti; stále většího geopolitického soupeření a také migrace. S přibývajícemi výzvami se však objevuje i celá řada společných příležitostí. EU a Afrika se musí těchto příležitostí společně chopit, aby po pandemii COVID-19 dosáhly obnovy k lepšímu a skutečně naplnily cíle OSN pro udržitelný rozvoj (cíle udržitelného rozvoje). To bude vyžadovat větší odhodlání obou stran k vytvoření užšího a účinnějšího partnerství založeného na společném zájmu, strategických prioritách, strukturované a účinné spolupráci a jasných dlouhodobých cílech. Skupina Evropské lidové strany (skupina ELS) proto jako hlavní zásadu prosazuje partnerství mezi EU a Afrikou, které by bylo založeno na vzájemnosti, sdílené odpovědnosti, solidaritě, vzájemné úctě a rovnosti.

EU se začala odklánět od stále zastaralejšího způsobu myšlení založeného na vztahu dárce a příjemce směrem k rovnocennému partnerství, což započalo sdělením Komise Jeana-Clauda Junckera o nové alianci mezi Afrikou a Evropou, po němž v roce 2020 následovalo společné sdělení Komise Ursuly von der Leyenové „Na cestě ke komplexní strategii pro Afriku“ a následně to znovu potvrdil Parlament ve strategii pro nové partnerství mezi EU a Afrikou z roku 2021. Skupina ELS se o tento odklon zasazovala, neboť oběma stranám umožňuje sledovat vlastní zájmy, ale také určit společné oblasti spolupráce, na nichž mohou spolupracovat. Odráží to naše základní hodnoty středopravicové křesťansko-demokratické politické skupiny: solidaritu, subsidiaritu a tvorbu politiky směřující ke společnému dobru. Skupina ELS se domnívá, že výše uvedené výzvy budou vyžadovat, aby EU a Afrika:

- > podpořily obchod, investice a vytváření pracovních míst,
- > podporovaly přístup ke kvalitnímu vzdělání,
- > zmírňovaly změnu klimatu a přizpůsobovaly se jí a reagovaly na výzvy v oblasti životního prostředí,
- > posílily systémy zdravotní péče, připravenost na pandemii a místní výrobu očkovacích látek,
- > transformovaly zemědělství a zajistily tak potravinové zabezpečení,
- > zajistily účinnost rozvoje a efektivnost pomoci,
- > podporovaly budování institucí a řádnou správu věcí veřejných,
- > napomáhaly trvalému míru a bezpečnosti,
- > řešily geopolitické soupeření na africkém kontinentu a
- > řešily základní příčiny migrace.

Obchod, investice a vytváření pracovních míst

Skupina ELS vítá obchodní strategii EU z roku 2021, která klade na Afriku zvláštní důraz, když navrhuje několik směrů činnosti k posílení obchodních a hospodářských vazeb mezi našimi dvěma kontinenty, a posiluje spolupráci EU s africkými zeměmi. Zejména celkový dovoz z Afriky v hodnotě 124 miliard EUR ukazuje na to, že EU je již nyní trhem, který je pro africký vývoz nejotevřenější - Evropa je zdaleka největším vývozním trhem Afriky a jejím hlavním odběratelem. V roce 2020 dosáhl celkový obchod se zbožím mezi 27 členskými státy EU a Afrikou hodnoty 225 miliard EUR, zatímco v případě Číny to bylo 115 miliard EUR a v případě Spojených států 38 miliard EUR. Musíme však výrazně omezit necelní překážky obchodu se zbožím a službami mezi EU a Afrikou. To vyžaduje dialog o nových požadavcích na produkty a standardech kvality, které zavádějí právní předpisy v souvislosti se Zelenou dohodou pro Evropu, a také o nových povinnostech podniků v oblasti odpovědnosti, které se týkají environmentálních a sociálních norem.

Evropské společnosti zatím plně nevyužívají investičních a obchodních příležitostí v Africe. Jako skupina ELS jsme odhodláni tento trend změnit a za tímto účelem: čerpat osvědčené postupy z předních afrických zemí v rámci „Globální dohody pro Afriku“ skupiny G20, poskytovat technickou podporu pro

změnu legislativních rámců a zlepšení investičního prostředí a odstraňovat překážky, například usilovat o prosazení smluv o zamezení dvojího zdanění. Musíme se také přizpůsobit. Musíme rovněž přizpůsobit činnost a nástroje Evropské investiční banky (EIB) a Evropské banky pro obnovu a rozvoj (EBRD) investičním potřebám v Africe, zejména tedy poskytovat větší rizikový kapitál a záruky s cílem usnadnit velké investice a zároveň zachovat podporu EU pro místní projekty menšího rozsahu. Kromě toho je zásadní, aby evropské investice doprovázela viditelná přítomnost EU a nepřetržitý politický dialog.

Činnost zahraničních investorů i rozjezd afrických podniků brzdí roztříštěné trhy, neúčinné tranzitní režimy a postupy při překračování hranic pro zboží, služby a osoby, jakož i špatné plnění závazků v oblasti regionální integrace. Skupina ELS vyzývá EU, aby na základě svých zkušeností s rozvojem jednotného evropského trhu výrazně podporovala regionální, hospodářskou a politickou integraci v Africe. Nanejvýš důležité je zejména včasné, účinné a komplexní zavádění africké kontinentální zóny volného obchodu (AfCFTA), stěžejního projektu prováděcího plánu na první desetiletí (2014–2023) v rámci Agendy 2063 Africké unie, který vstoupil v platnost dne 30. května 2019. Považujeme za nezbytné, aby EU a Afrika posílily meziregionální obchod, například prostřednictvím posíleného politického dialogu a spolupráce s Africkou unií a jejími členskými státy. Žádáme, aby byly přezkoumány stávající dohody o hospodářském partnerství s cílem zjistit, zda vyhovují regionální integraci a podporují ji a zda jsou v souladu se současnými politikami EU, například v oblasti cílů snižování emisí CO₂ nebo nové společné zemědělské politiky.

Skupina ELS se drží dlouhodobé vize dohody o volném obchodu mezi kontinenty. Za tímto účelem by mohl sloužit jako vzor úzký vztah mezi EU a zeměmi jižního sousedství, neboť ukazuje, že obchodní politika může být nástrojem pro podporu regionální integrace a stability, jakož i pro vytvoření situace výhodné pro obě strany, Afriku i EU. Skupina ELS je proto přesvědčena, že uzavření dohody o volném obchodu, která by se vztahovala nejen na zboží, ale i na služby, by zlepšilo hospodářský rozvoj v jižním sousedství a napomohlo evropským investicím.

Kromě obchodu a investic je pro Afriku

významnou výzvou i vytváření pracovních míst, neboť se očekává, že během 20 let (2015–2035) vzroste počet obyvatel v produktivním věku o 450 milionů. Tento růst počtu obyvatel i demografické trendy významně ovlivní vývoj v celé řadě oblastí, jako je boj proti změně klimatu, migrace a také mír a bezpečnost. Aby bylo možné udržet krok s rychle rostoucím počtem obyvatel, jsou v Africe každoročně zapotřebí miliony nových pracovních míst. Díky obchodu a investicím se africkým zemím otevírají nové příležitosti k vytváření pracovních míst. V této souvislosti považuje skupina ELS za ještě důležitější, aby EU podporovala zavádění AfCFTA a nadále s africkými zeměmi spolupracovala na usnadňování a podpoře soukromých investic na tomto kontinentu. Zejména digitální ekonomika v Africe nabízí vyhlídky na vytváření většího množství pracovních míst. Naši afričtí partneři aktivně vyhledávají pomoc EU při zlepšování africké digitální infrastruktury a zajišťování řádného připojení a přístupu k internetu na celém kontinentu. Skupina ELS proto žádá Evropskou komisi, aby v rámci iniciativy „Global Gateway“ s ohledem na Afriku kladla zvláštní důraz na digitalizaci.

Vítáme reformu všeobecného systému preferencí a budeme aktivně usilovat o reformu, která zajistí, aby tento systém v příštím desetiletí splňoval svůj účel a nadále pomáhal příjemcům z řad afrických zemí budovat odolnost prostřednictvím diverzifikace jejich hospodářství, zvyšování exportních příležitostí a vytváření pracovních míst a růstu. Kromě toho mohou evropské finanční instituce poskytovat půjčky a kapitálové financování prostřednictvím přístupu k mikrofinancování, což může poskytnout podporu podnikatelům, včetně žen podnikatelek.

Na mnohostranné úrovni je cílem iniciativy Světové obchodní organizace (WTO) pro pomoc na podporu obchodu pomáhat rozvojovým zemím, a zejména nejméně rozvinutým zemím, budovat kapacity na straně nabídky a infrastrukturu související s obchodem, které potřebují k provádění dohod WTO a využívání jejich výhod a k tomu, aby mohly v širším smyslu rozšiřovat svůj obchod. Tato iniciativa je klíčovou součástí obchodních vztahů s Afrikou, zejména v období po krizi COVID-19. Skupina ELS proto znovu potvrzuje svou podporu opatřením WTO pro pomoc na podporu obchodu mezi EU a africkými zeměmi. Skupina ELS dále zdůrazňuje reformu a modernizaci WTO a souboru

pravidel WTO jako důležitou oblast spolupráce mezi EU a Africkou unií a očekává, že ředitelka WTO Dr. Ngozi Okonjo-Iwealová, kterou EU podporuje, předloží v tomto ohledu výsledky.

Podpora přístupu ke kvalitnímu vzdělání

Jak již bylo zmíněno, počet obyvatel Afriky se do roku 2050 zdvojnásobí a většina současné populace je mladší 25 let. Mladí lidé jsou tedy pro Afriku z hlediska podpory hospodářského rozvoje nejcennější. Nástrojem, který tomuto kontinentu umožní tento zdroj využít, je vzdělání. Dostane-li správné příležitosti, může mít každý člověk vliv na pokrok, udržitelný rozvoj a růst. Proto se skupina ELS domnívá, že přístup ke kvalitnímu vzdělání musí být zajištěn pro všechny bez ohledu na pohlaví, socioekonomické postavení, kulturní zázemí a náboženské vyznání. Vzdělávání, včetně odborné přípravy, je horizontální a holistickou záležitostí, která ovlivňuje každý rozměr cílů udržitelného rozvoje a má zásadní význam pro naplnění Agendy 2030, jakož i pro posílení hospodářského rozvoje Afriky a přilákání zahraničních investic. Přístupu k důstojné práci lze dosáhnout pouze tehdy, pokud bude pracovní síla v Africe disponovat znalostmi a dovednostmi, které vyžaduje rychle se měnící trh práce.

Ačkoli se stav vzdělávání v důsledku pandemie COVID-19 zhoršil celosvětově, v Africe má tato pandemie na vzdělávání obzvláště negativní dopad a UNICEF nedávno odhadl, že 40 % všech dětí školního věku ve východní a jižní Africe nemůže z důvodu uzavření škol kvůli pandemii COVID-19 navštěvovat školu. Světová banka nedávno učinila znepokojivé prohlášení, že dopad pandemie COVID-19 na vzdělávání budeme možná pociťovat ještě desítky let. Přestože výše investic afrických vlád do vzdělávání činila v roce 2020 až 5 % HDP, což byla druhá nejvyšší hodnota ze všech regionů, oblast vzdělávání i tak trpěla. Znepokojení vyvolává zejména přístup dívek a mladých žen ke vzdělávání, jejich účast na něm a jeho dokončení, což poukazuje na zřetelné rozdíly v dosaženém vzdělání mezi ženami a muži v Africe. Skupina ELS se domnívá, že pro řešení těchto výzev je třeba podniknout konkrétní kroky v oblasti vzdělávání, například stanovit referenční úroveň a ukazatele pro snížení negramotnosti a zlepšení kvality vzdělávání a také podporovat a prosazovat rovnost žen a mužů ve vzdělávání v Africe. Skupina ELS očekává, že Evropská komise dosáhne v oblasti přístupu ke kvalitnímu vzdělání v

Africe zásadních změn. To vyžaduje, aby EU spolupracovala nejen s vládami, ale také s dalšími místními organizacemi, včetně církví a náboženských společností, které poskytují vzdělání. Pro začlenění všech dětí a mladých lidí do škol jsou navíc zapotřebí značné investice do infrastruktury, elektrifikace a digitalizace.

Skupina ELS si uvědomuje, že kvalitnímu vzdělávání brání nedostatek soudržných předpisů na úrovni jednotlivých států, a proto je třeba vyvinout větší úsilí k poskytování technické pomoci našim partnerům. Zároveň zdůrazňujeme význam stipendií a akademických výměn mezi mládeží v Africe a EU prostřednictvím programů Erasmus+ a Erasmus pro mladé podnikatele, které jsou spojeny s odbornou přípravou učitelů za účelem posílení vzdělávacích struktur. Je rovněž důležité vytvořit silnější vazby mezi vzděláváním, rozvojem dovedností a zaměstnáním, aby se mladí lidé mohli plně zapojit do trhu práce. Skupina ELS proto podporuje odbornou přípravu v Africe a chce ji dále rozvíjet. Abychom zajistili, že toto úsilí v oblasti vzdělávání a odborné přípravy bude odpovídat pracovním příležitostem, hodláme dále podporovat investice evropských společností s cílem vytvořit potřebnou poptávku po pracovní síle. Abychom usnadnili začleňování studentů do rychle se vyvíjejícího trhu práce, je třeba ve škole vyučovat digitální dovednosti. Možnost učit se novým dovednostem by měla být zároveň dostupná i dospělým. Skupina ELS proto klade důraz na koncepci celoživotního učení.

Zmírňování změny klimatu, přizpůsobování se jí a reakce na výzvy v oblasti životního prostředí

Afrika je jedním z regionů, které nejvíce trpí důsledky změny klimatu, ačkoli za globální oteplování nese nejmenší odpovědnost. Přírodní katastrofy mají nepříznivý dopad na životy, živobytí, domovy a ekosystémy i na hospodářství. Dopad změny klimatu bude mít navíc důsledky pro mír a bezpečnost a také pro migraci.

Skupina ELS se domnívá, že pomáhat africkým zemím přizpůsobit se, zavádět krizová opatření a bojovat proti změně klimatu není jen povinnost vyplývající z Pařížské dohody a dalších mezinárodních dohod, ale i morální povinnost. Mělo by to zahrnovat například podporu přírodních

a místních řešení, jako jsou iniciativy kolem projektu Velká zelená zeď, ochranu systémových lesů a biologické rozmanitosti – jako v případě iniciativy týkající se Konžské pánve, výrobu produktů nezpůsobující odlesňování a zavádění zemědělství odolného vůči změně klimatu.

Klíčové otázky, které by EU a Afrika měly řešit společně, jsou přístup k energii a budoucí poptávka po energii. Existuje zde obrovský potenciál, pokud jde o technologickou spolupráci, projekty v oblasti energie z obnovitelných zdrojů a vývoz čisté energie v podobě vodíku. Často je zapotřebí technické poradenství týkající se právních předpisů v oblasti trhu s energií, které by mělo být poskytováno v rámci spolupráce mezi EU a Afrikou, jakož i vypracování společných norem. Skupina ELS poukazuje na to, že spolupráce v oblasti udržitelné energetiky by měla být jedním z hlavních rysů iniciativy „Global Gateway“ ve vztahu k Africe.

Skupina ELS je přesvědčena, že by EU měla dále spolupracovat s africkými zeměmi, regionálními organizacemi a Africkou unií na podpoře investic do infrastruktury a iniciativ šetrných ke klimatu, udržitelného zemědělství, nakládání s odpady a projektů oběhového hospodářství. Partnerství mezi EU a Afrikou by mělo být výrazně zaměřeno na udržitelné hospodaření s přírodními zdroji a ekosystémy, zejména prostřednictvím posílení právních rámců a podpory inovativního a klimaticky inteligentního zemědělství odolného vůči změně klimatu, jakož i udržitelných globálních hodnotových řetězců, a zároveň by mělo zajistit rovné podmínky pro podniky – zejména pro malé a střední podniky – v souladu se základními hodnotami skupiny ELS.

V důsledku změny klimatu dále hrozí, že se voda stane vzácným zdrojem, a proto skupina ELS žádá, aby se diplomacii v oblasti vody přikládala větší význam. EU a Afrika by měly společně vyvinout udržitelná řešení pro vodní hospodářství, týkající se například vodních nádrží a čištění odpadních vod. Diplomacie v oblasti klimatu obecně musí být účinnější, aby podporovala vazby mezi domácí, zahraniční a mezinárodní klimatickou politikou; v tomto ohledu opakujeme náš požadavek na zřízení funkce vyslance EU pro klima na úrovni vlády. A konečně, iniciativy na ochranu životního prostředí a klimatu v Africe musí být v souladu s mezinárodně dohodnutými společnými cíli a musí využívat vhodné nástroje, jako je systém obchodování s emisemi.

Posílení systémů zdravotní péče, připravenosti na pandemie a místní výroby očkovacích látek

Celosvětová pandemie COVID-19 nepolevuje a je třeba pokračovat v úsilí o zvýšení proočkovanosti a zmírnění následků pandemie. Úsilí EU v boji proti tomuto onemocnění přineslo hmatatelné výsledky, ale boj nekončí na našich hranicích. Afrika jako formující se a rozvíjející se kontinent bude hrát klíčovou úlohu, pokud jde o budoucnost celosvětového boje proti pandemiím a výzvam v oblasti veřejného zdraví. EU jako tým Evropa prokázala během pandemie COVID-19 nebyvalou mezinárodní solidaritu a do konce roku 2021 celosvětově rozdělila více než 300 milionů dávek očkovací látky. Skupina ELS vítá, že EU a její členské státy uvolnily na pomoc Africe při řešení negativních dopadů pandemie COVID-19 celkem 8 miliard EUR, zahájily iniciativu na podporu obnovy Afriky, tj. nabídly finanční a technické odborné poradenství se zvláštním zřetelem na mladé podnikatele a malé podniky, a důrazně se zavázaly spolupracovat na podpoře africké výroby základního zdravotnického materiálu, místní výroby očkovacích látek a odolných systémů zdravotní péče. Stále jsme však přesvědčeni, že pro umožnění snadného a cenově dostupného přístupu k očkovacím látkám a zdravotní péči v Africe je třeba vyvinout větší úsilí. To musí zahrnovat aktivní podporu prostředí, které umožní vytvoření kapacit pro místní výrobu očkovacích látek a posílení připravenosti, školení místních zdravotnických pracovníků a navýšení kapacit pro reakci, jakož i rozšíření přístupu ke zdravotnickému vybavení a materiálu pro země s křehkými systémy zdravotní péče. Kromě toho jsme přesvědčeni, že by měly být podporovány církve a náboženská společenství, neboť tyto subjekty mohou hrát klíčovou úlohu, co se týče spolupráce s místními komunitami během pandemie. Aby mohla být celosvětová pandemie překonána, musíme se ujistit, že naši afričtí partneři vyvinou kapacity k překonání tohoto onemocnění.

Transformace zemědělství za účelem zajištění potravinového zabezpečení

Podle skupiny ELS by společným cílem EU i Afriky měla být transformace způsobu produkce, distribuce a spotřeby. Tato

potřeba je patrná zejména v oblasti potravin. K dosažení cíle udržitelného rozvoje č. 2, tj. Konec hladu do roku 2030, máme ještě daleko, neboť hlad od roku 2014 neustále roste. Kromě toho existuje velmi znepokojující míra podvýživy. Obojí se ještě zhoršilo v důsledku pandemie COVID-19. Dvě z deseti osob v Africe trpí podvýživou. Tento problém se v důsledku přibývání obyvatel jen vyostří, podle řady prognóz se totiž počet obyvatel Afriky do roku 2050 zdvojnásobí na 2,5 miliardy – 20 % světové populace. Skupina ELS považuje za zásadní, aby EU a Afrika tento problém řešily společně. Spolupráce mezi EU a jejími africkými partnery se musí zaměřit na ústřední otázku zásobování potravinami, například prostřednictvím cílených investic do revoluce v oblasti udržitelného zemědělství, která by africkým zemědělcům poskytla prostředky k tomu, aby se zemědělství mohlo stát odolné vůči problémům souvisejícím s klimatem, a zároveň by zlepšila produktivitu a zvýšila příjmy drobných zemědělců, kteří tvoří páteř afrického zemědělství. V této souvislosti také zdůrazňujeme vysoký potenciál partnerství veřejného a soukromého sektoru a mikrofinancování pro další posílení postavení místních zemědělců. Další výzvou v oblasti nedostatečného zabezpečení potravinami je nedostatek vhodných dopravních sítí. Z tohoto důvodu jsou zemědělci při dodávkách zemědělských produktů často omezeni na určité vzdálenosti. Skupina ELS proto vyzývá k dalšímu zapojení EU s cílem usnadnit zemědělcům přístup na trh. Výchozím bodem pro evropský vývoz a dovoz je obchodování za dodržování spravedlivých podmínek, a to i v případě potravin a dalších zemědělských produktů. Zároveň musíme zajistit, aby vývoz zemědělských produktů nebyl v rozporu s cílem vytvořit v Africe odolnější potravinářské odvětví.

K významnému snížení současné závislosti Afriky na dovozu potravin, osiv, hnojiv a pesticidů může EU dále přispět finanční a technickou podporou, politickým dialogem, výměnou znalostí, novými technologiemi a také podporou afrických inovací. Úsilí by se mělo zaměřit například na přístup k vodě, která je základem zemědělství a potravinového zabezpečení. Zastáváme zejména budování zavlažovacích systémů a semenných bank pro zachování genetické rozmanitosti. Jedná se o zásadní opatření, jež jsou nanejvýš důležitá pro další rozvoj afrického zemědělství, které je jedním z nejdůležitějších zdrojů zaměstnanosti na tomto kontinentu a nabízí perspektivy pro členy místních komunit, zejména pro ženy. Skupina ELS proto vyzývá Evropu a Afriku, aby s potřebnými znalostmi a technologiemi, které mají k dispozici, projevíly politickou vůli ukončit hlad na africkém kontinentu.

Zajištění účinnosti rozvoje a efektivnosti pomoci

Skupina ELS je přesvědčena, že se EU rozhodla správně, když zvolila změnu přístupu k Africe, která započala odklonem od dárcovského způsobu myšlení směrem k rovnocennému partnerství, v jehož rámci obě strany sledují vlastní zájmy, ale určují společné oblasti spolupráce, na nichž společně pracují. Určit společné oblasti spolupráce je obzvláště důležité v rozvojové spolupráci, aby byla zajištěna účinnost rozvoje a efektivnost pomoci. Rozvojová spolupráce EU s Afrikou bohužel stále není dostatečně sladěna s vlastním úsilím partnerských zemí a místními potřebami a není ani dostatečně koordinována s úsilím ostatních partnerů. Kromě toho jsme zaznamenali, že rozvojová spolupráce musí být lépe realizována prostřednictvím institucí a systémů partnerů EU, jakož i místních subjektů a občanské společnosti, například prostřednictvím organizací občanské společnosti, nevládních organizací, církví a náboženských společností, což zajistí demokratickou odpovědnost dané země a zapojení všech zainteresovaných subjektů. Důrazně proto podporujeme „přístup tým Evropa“, jehož cílem je spojit zdroje z EU, jejích členských států a finančních institucí a který se musí stát obecnou normou. Flexibilní přístup k rozvojové spolupráci, který dává prostor inovativním nástrojům a metodám rozvojové spolupráce, může pomoci maximalizovat účinnost a výsledky rozvoje. Na druhé straně musí africké vlády dostát svým povinnostem a vytvořit prostředí, v němž může mít rozvojová spolupráce skutečný dopad.

V zájmu dosažení obnovy k lepšímu po pandemii COVID-19 a řešení hlavních problémů v post pandemické Africe by tedy EU měla koordinovaně používat svůj efektivní soubor nástrojů a forem pomoci, aby umožnila rozdělení úkolů a zabránila roztržitosti pomoci, a měla by určit prioritní oblasti, v nichž může skutečně dosáhnout dopadu s největší přidanou hodnotou. EU by měla zvážit možné nové cesty k dosažení lepší účinnosti pomoci, například podmínit rozvojovou pomoc spoluprací s EU v otázkách, jako jsou lidská práva, demokracie, řádná správa věcí veřejných, boj proti obchodování s lidmi, nedovolený obchod se zbraněmi a řízení migrace, a také rozšířit společné plánování rozvojové spolupráce mezi členskými státy EU. Skupina ELS se zasazuje o to, aby spolu s našimi partnerskými zeměmi byl prováděn pravidelný přezkum společně dohodnutých rozvojových cílů,

a to za účelem řešení nedostatků; jsme rovněž zastánci ukončení spolupráce, pokud bude po delší dobu docházet k porušování dohodnutých cílů. Skupina ELS v tomto ohledu zdůrazňuje, že zmíněné hodnoty lidských práv, demokracie a řádné správy věcí veřejných jsou oboustranně prospěšné. Kromě toho by EU měla v rámci agendy EU-Afrika využívat odborných znalostí menších subjektů z EU a Afriky, jako jsou organizace občanské společnosti, nevládní organizace a malé a střední podniky. Rozrůznění partnerství tak, aby zahrnovala zavedené tradiční subjekty i kvalifikované nováčky s cennými specifickými odbornými znalostmi, by pozitivně ovlivnilo účinnost rozvojové spolupráce a odpovědnost členských států EU a afrických zemí za tuto agendu.

Podpora budování institucí a řádné správy věcí veřejných

Slabá správa věcí veřejných, křehké státní struktury, nedostatečný přístup k veřejným službám a závažné nedostatky v oblasti demokracie a právního státu – zejména korupce – představují v některých afrických zemích palčivé problémy, jež brání udržitelnému rozvoji. Tyto nedostatky přispívají k nedostatku a neefektivnosti základních veřejných služeb, jako je mimo jiné vzdělávání, zdravotnictví, veřejná správa, soudnictví a bezpečnost. EU se proto musí podílet na posílení institucí a správy, jakož i na boji proti korupci a nezákonným finančním tokům v afrických státech. Díky podpoře budování institucí získají afričtí občané přístup ke kvalitnějším veřejným službám.

Skupina ELS je přesvědčena, že nejde o export nebo vnucování institucí, ale spíše o to přispívat k řádnému fungování již existujících orgánů veřejné správy. Je důležité zajistit, aby státní struktury byly vytvořeny na celém území afrických států, zejména v nejokrajovějších regionech, kde se občané mohou cítit nejvíce opuštěni. Budování institucí a následný přístup občanů k veřejným službám přispěje nejen k většímu dodržování lidských práv, ale i ke zvýšení důvěry občanů ve stát. Tato důvěra je nezbytná pro zvyšování veřejných příjmů.

Napomáhání trvalému míru a bezpečnosti

Pro oba naše kontinenty je zásadně důležité, aby bylo v Africe dosaženo trvalého míru a

bezpečnosti. Mír a bezpečnost jsou nezbytné nejen z hlediska dosažení dlouhodobého udržitelného rozvoje v Africe, umožnění obchodu mezi regiony a v rámci Afriky a zajištění investic, rozsáhlého vytváření pracovních míst, potravinového zabezpečení a poskytování vzdělání, ale také z hlediska zajištění bezpečnosti Evropy a zabránění nelegální migraci. Skupina ELS vidí několik překážek míru a bezpečnosti na africkém kontinentu, zejména situaci v oblasti Velkých jezer, pokračující konflikt v Tigraji v Etiopii a také v severní provincii Cabo Delgado v Mosambiku.

Oblast Sahelu, která se rozkládá od Mauritánie po Súdán a je domovem 150 milionů lidí, je v souvislosti s mírem a bezpečností obzvláště významná a hraje důležitou úlohu ze strategického a bezpečnostního hlediska, ale také z hlediska správy hranic EU, neboť se jedná o významnou zónu tranzitu směrem k vnějším hranicím EU. Rostoucí nestabilita států v tomto regionu, kterou dokládají převraty v Mali, Súdánu a Burkině Faso, představuje zvláštní hrozbu pro stabilitu. Vzrůstající činnost ozbrojených skupin napojených na tzv. Islámský stát v oblasti Sahelu, ale i na celém africkém kontinentu, a jejich snaha o vybudování nového takzvaného kalifátu v oblastech, které nespádají pod žádný stát, nebo zde státní suverenita slábne, jak se v současnosti děje v povodí Čadského jezera, navíc ohrožuje jak africkou, tak evropskou bezpečnost. Bohužel i přes značné úsilí EU a jejich členských států o zajištění stability se bezpečnostní situace zhoršuje a tato oblast, která je již tak postižena příznačnou chudobou, nerovností a sociálním a politickým vyloučením, nadále trpí zhoršující se situací. Kromě oblasti Sahelu jsou pro EU strategicky důležité také oblast Afrického rohu a Guinejského zálivu, kde je v posledních letech na vzestupu pirátství. V této souvislosti skupina ELS zdůrazňuje a vyjadřuje svoji silnou podporu zvláštnímu zástupci EU pro oblast Sahelu a zvláštnímu zástupci EU pro oblast Afrického rohu, pokud jde o podporu míru a bezpečnosti, jakož i stability a rozvoje v Africe.

Skupina ELS se rovněž domnívá, že závažný bezpečnostní problém i nadále představuje islamistický terorismus, stejně jako pronásledování křesťanů a dalších náboženských skupin na tomto kontinentu. Kromě toho je třeba řešit radikalizaci, která se týká především mladých lidí, a to prostřednictvím zlepšení správy věcí veřejných a zajištění přístupu ke vzdělání. Bereme také na vědomí skutečnost, že narůstá soupeření o nedostatkové zdroje,

což ještě zhoršuje změna klimatu. To by mohlo zintenzivnit stávající konflikty mezi etniky a vyostřit vojenské konflikty o zdroje, jako je půda nebo voda, což by mohlo postižené země dále destabilizovat. Protiprávní vojenské přechody, přeshraniční organizovaná trestná činnost, špatná správa věcí veřejných, etnické konflikty a porušování lidských práv navíc představují hrozbu pro nestabilní a rozvojové státy, které se s obtížemi snaží zajistit svým občanům potřebnou bezpečnost. Je proto důležité budovat a posilovat v Africe demokratické struktury.

Evropská a mezinárodní pomoc má zásadní význam pro to, aby mohly africké země zaručit vlastní bezpečnost. V rámci společné bezpečnostní a obranné politiky (SBOP) se EU v Africe v současné době účastní 11 vojenských operací a civilních misí. K dalšímu rozvoji africké struktury pro mír a bezpečnost jsou však zapotřebí další opatření. Ačkoli EU se svou společnou bezpečnostní a obrannou politikou již tak významně přispívá k předcházení konfliktům a budování míru na celém africkém kontinentu, africké země musí rovněž vytvořit nezbytné podmínky, aby zajistily úspěch společného úsilí. S ohledem na africkou strukturu pro mír a bezpečnost je důležité zejména posílení kapacit v oblasti předcházení konfliktům, transformace konfliktů a budování míru, jakož i podpora kapacit regionálních hospodářských společenství a jejich regionálních mechanismů v těchto oblastech. V této souvislosti velmi vítáme nepřetržité úsilí Hospodářského společenství států západní Afriky (ECOWAS) o ochranu a obranu demokracie a stability. Dále zdůrazňujeme, že má-li být mír udržitelný, je zapotřebí plné zapojení zainteresovaných subjektů do řešení konfliktů. V tomto ohledu skupina ELS znovu vyjadřuje podporu rezolucím Rady bezpečnosti OSN (RB OSN) č. 1325 a 2250 a plnému zapojení žen i mladých lidí do mírových procesů na africkém kontinentu. Zásadní úlohu dále hrají církve a náboženští vůdci, a to zejména při urovnávání konfliktů, budování míru a usmírování, především tím, že umožňují mezináboženský dialog.

Reformy bezpečnostního sektoru by měly klást zvláštní důraz na boj proti korupci v ozbrojených silách a také by měly zajistit, aby tyto síly dodržovaly mezinárodní humanitární právo. Skupina ELS dále také vybízí Africkou unii, aby lépe sladila svůj Politický a bezpečnostní výbor s pokyny Rady bezpečnosti OSN a zajistila tak africkým zemím v RB OSN silnější zastoupení. Jako skupina ELS nadále podporujeme výraznou angažovanost Evropy v oblasti africké bezpečnosti na základě integrovaného a

řádně koordinovaného přístupu, který se řídí zásadou umožnit Africe převzít odpovědnost za svou vlastní bezpečnost. Skupina ELS proto považuje za nezbytné pravidelně hodnotit operace a mise společné bezpečnostní a obranné politiky, pokud jde o jejich příslušné cíle a jejich přínos k celkovému integrovanému přístupu EU. Kromě toho podporujeme využití Evropského mírového nástroje, který pokrývá vojenské výdaje a výdaje na obranu prostřednictvím rozpočtů jednotlivých členských států EU, k podpoře vojenských operací na podporu míru v afrických partnerských zemích a regionech při současném zajištění dodržování lidských práv. Řešení konfliktů a nestability je klíčové pro splnění závazků týkajících se Agendy 2030 a pro zajištění toho, aby nikdo nebyl opomenut. Proto se zasazujeme o integrovanější přístup propojující humanitární pomoc, rozvojovou spolupráci a budování míru skrze vytvoření rozsáhlého politického rámce – „trojího propojení“.

Pokud jde o bezpečnost, je navíc nutno zmínit, že bezpečnost jednotlivců je stejně zásadní, jako bezpečnost států a kontinentů. Skupina ELS je odhodlána řešit násilí páchané na ženách a dívkách na africkém kontinentu prostřednictvím dvoustranných a mnohostranných fór, včetně iniciativy Spotlight EU a OSN. Je naprosto nezbytné snažit se bojovat proti sexuálnímu násilí a genderově podmíněnému násilí, včetně obchodování s lidmi, mrzačení ženských pohlavních orgánů a dětských, předčasných a nucených sňatků.

Řešení geopolitického soupeření na africkém kontinentu

Skupina ELS pozoruje narůstající geopolitické soupeření a stále větší přítomnost dalších subjektů, především Číny a Ruska, v Africe, avšak jejich hospodářskou a vojenskou přítomnost a činnost bez jakýchkoli „normativních omezení“ považuje v mnoha ohledech za přínosný, který z hlediska dlouhodobě udržitelného hospodářského a sociálního rozvoje není životaschopný. Skupina ELS považuje jakoukoli jednostrannou hospodářskou, finanční a technickou závislost, která postrádá zaměření na právní stát a boj proti korupci, za kontraproduktivní přístup ke zlepšení obecných životních podmínek afrických občanů. Čína navíc využívá svého vlivu a závislosti afrických států k prosazování vlastní politické agendy tím, že si na úrovni OSN zajišťuje

africkou podporu pro své politiky vůči svým sousedům. Tento trend byl ve skutečnosti zjevnější během pandemie COVID-19, kdy byly země v souvislosti se zmírňováním negativních socioekonomických důsledků závislé na rychlých půjčkách a dodávkách zdravotnických potřeb z Číny.

Kromě Číny se na tomto kontinentu stále více angažuje také Rusko, zejména v oblasti obrany a bezpečnosti, včetně obchodu se zbraněmi. To se jasně projevilo na prvním rusko-africkém summitu, který se konal v říjnu 2019 a na němž ruský prezident Vladimir Putin přistoupil na dohody o vojensko-technické spolupráci s více než 30 africkými státy, jakož i na nedávném podpisu dohod o vojenské spolupráci s Nigérií a Etiopií. Rusko navíc v Africe využívá soukromé a tajné subjekty, takzvanou „Wagnerovu skupinu“, k prosazování vlastních geopolitických cílů, přičemž pro africký kontinent nemá pozitivní agendu. Vojenská spolupráce afrických vlád s Ruskem je neslučitelná se současnou bezpečnostní a obrannou spoluprací s EU, protože hrozí zhoršení nestability a podkopání evropského bezpečnostního úsilí v Africe. Považujeme proto za nezbytně nutné tyto aktivity pečlivě sledovat a přehodnotit spolupráci EU s příslušnými zeměmi. Taková narůstající přítomnost vnějších subjektů, která sleduje především hospodářské a geopolitické cíle, navíc vyžaduje protistrategii EU, která by usilovala o zachování výsledků snah EU v Africe, o obranu jejích zájmů a také o zvýšení její viditelnosti.

Podle skupiny ELS by taková strategie mnohem více zdůrazňovala spolupráci africké občanské společnosti a jejích evropských partnerů prostřednictvím pojetí, které by jasně hovořilo o úspěších a trvalých výhodách úzké spolupráce s evropskými subjekty. Na základě plného dodržování lidských práv, svobody a odpovědnosti sdělovacích prostředků, transparentní a citlivé správy věcí veřejných a boje proti korupci, což jsou klíčové prvky pro zajištění stabilního a inkluzivního politického, sociálního a hospodářského prostředí v Africe, musí EU koordinovat své kroky se zeměmi, které mají skutečný zájem na úspěšném a pozitivním dlouhodobém rozvoji afrického kontinentu. Jako EU musíme našim partnerským zemím nabídnout udržitelné alternativy, jak je stanoveno například ve strategii Global Gateway, jejímž cílem je zvýšit investice do infrastruktury a snížit závislost na zahraničí. Kromě toho musí EU zvýšit svůj politický význam a svou viditelnost.

Řešení základních příčin migrace

Migrace z Afriky je pro Evropu výzvou i příležitostí. Základní trendy v oblasti hospodářského rozvoje, demografických změn, globalizace, dopravy a komunikace, jakož i politická nestabilita, ukazují na to, že Afričané se budou i nadále pokoušet jakýmkoli možným způsobem dostat do EU, aby zde našli útočiště a lepší život, tj. ekonomická migrace, nebo se spojili se svými rodinami. Většina africké migrace se však odehrává v rámci kontinentu. Aby se zabránilo tomu, že Afričané budou vůbec nuceni své domovy opouštět, považuje skupina ELS za naprosto nezbytné, aby EU a Afrika řešily základní příčiny migrace společně. Budou-li výše uvedené výzvy – obchod, investice a vytváření pracovních míst; přístup ke kvalitnímu vzdělání; přizpůsobování se změně klimatu a výzvy v oblasti životního prostředí; posílení systémů zdravotní péče; transformace zemědělství; účinnost rozvoje a efektivnost pomoci; budování institucí a řádná správa věcí veřejných; mír a bezpečnost; geopolitické soupeření na africkém kontinentu – náležitě řešeny, lze migraci z Afriky do Evropy výrazně omezit. Oba kontinenty by měly posílit spolupráci na základě dodržování lidských práv a mezinárodního práva, jakož i zásad spolupráce, solidarity a sdílené odpovědnosti. Pokud jde o konkrétní opatření, EU by měla úzce spolupracovat s africkými orgány na řešení základních příčin migrace, zajistit účinnou politiku legální migrace, zohlednit migrační politiku při budování rozvojové spolupráce EU, posílit spolupráci v oblasti správy hranic, bojovat proti obchodníkům s lidmi a převaděčům zapojeným do nelegální migrace a také uzavřít dohody o navracení a zpětném přebírání osob mezi EU a Afrikou – případně i neformální dohody.

Plnění strategických priorit a dosahování hmatatelných výsledků

Bezpečnost a stabilita v Africe má pro Evropskou unii zásadní význam. Potřebujeme nový přístup, abychom mohli dále rozvíjet demokratický multilateralismus a díky tomu byli schopni řešit společné výzvy a úzce spolupracovat s africkými zeměmi, které jsou důležitými mezinárodními partnery a hráči. Tento dokument určil deset oblastí výzev a příležitostí pro EU a Afriku a poukázal na prioritní opatření k využití

těchto příležitostí a řešení společných výzev. Aby bylo zajištěno, že EU a Afrika dodrží výše uvedené strategické priority a dosáhnou hmatatelných výsledků, musí podle skupiny ELS jak EU, tak Afrika splnit určité předpoklady. Zaprvé, EU a Afrika se musí plně zavázat ke strategickému partnerství, které by mělo připravit cestu k partnerství skutečně rovnocenných subjektů, v němž obě strany stále více překračují hranice vztahu dárce a příjemce a zakládají svůj vztah na hlavních zásadách vzájemnosti, vzájemného užitku, sdílené odpovědnosti a solidarity. Zadruhé, orgány EU a členské státy musí ve vztazích s africkým kontinentem jednat soudržněji a jednotněji a úzce spolupracovat na společných prioritách. A konečně zatřetí, EU a Afrika musí usilovat o lepší koordinaci sbližujících se zájmů a společně stanovit konkrétní dlouhodobé cíle, strukturovat spolupráci a zintenzivnit dialog na všech úrovních správy, včetně prohloubení parlamentního rozměru spolupráce. Skupina ELS je přesvědčena, že kombinace tohoto přístupu a výše uvedených strategických priorit umožní EU a Africe zajistit po pandemii COVID-19 obnovu k lepšímu a dosáhnout hmatatelných výsledků ve prospěch obou kontinentů a jejich obyvatel.